

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน

(ระดับชำนาญการ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวพัชรา สุขเกษม

- ตำแหน่งปัจจุบัน นักอักษรศาสตร์ปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

๑. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม แปรและเรียบเรียง งานวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ในการวิเคราะห์ด้านประวัติศาสตร์ของชาติ เพื่อสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า และตรวจสอบข้อมูลวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาความเป็นมาของชาติ และดำรงไว้ซึ่งเป็นโบราณราชประเพณีตลอดจนสืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและเรียบเรียงงานด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตผลงานทางวิชาการ และเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลวิชาการด้านอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ด้านประวัติศาสตร์ของชาติ

๒. ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๓. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกทีมงานหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ชี้แจงให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ด้านการบริการ

ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในวิชาการด้านวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

- ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

๑. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวม แปร เรียบเรียงเอกสารทางประวัติศาสตร์ จารัตประเพณี จากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า และตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของหนังสือ เอกสารด้านประวัติศาสตร์และจารัตประเพณีที่เป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาความเป็นมาของชาติ และชำระไว้ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจนอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงงานด้านประวัติศาสตร์และจารัตประเพณีจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตผลงานทางวิชาการ และเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลวิชาการด้านอื่น ๆ ในการวินิจฉัยเหตุการณ์ด้านประวัติศาสตร์ของชาติ

(๔) พิจารณา ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และให้ข้อมูล รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์และจารัตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศ

๒. ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๓. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันโดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำ และเผยแพร่ความรู้วิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารัตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และจารัตประเพณี ที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร แก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่าย เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

ผลงาน ลำดับที่ ๑

๑. ผลงานศึกษา ค้นคว้า แปรและเรียบเรียง งานวิชาการด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๑.๑ ผลงานแปลและเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หนังสือ เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์” (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ – มิถุนายน ๒๕๖๖)

๑.๒ ผลงานแปลและเรียบเรียงจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ บทความประกอบสูจิบัตร นิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เกลิงรัชต์หัตถศิลป์” เฉพาะหัวข้อ ดังนี้ (เมษายน ๒๕๖๖)

- พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
- การลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
- การเตรียมพระราชพิธี
- พระราชพิธีเบื้องต้น

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ – มิถุนายน ๒๕๖๖

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ ใช้ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีในการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ เพื่อพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับมาดำเนินการแปลและเรียบเรียง

๓.๒ ใช้ความรู้และทักษะในการอ่าน พิจารณาและวิเคราะห์ต้นฉบับในเนื้อหาและลีลาการเขียน

๓.๓ ใช้ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษในการแปลและเรียบเรียงเนื้อหาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อให้ได้บทแปลที่มีเนื้อความครบถ้วนและมีความหมายตรงตามต้นฉบับ

๓.๔ ใช้ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ในการสืบค้นและคัดเลือกเอกสารชั้นต้นเพื่อนำมาประกอบบทแปลเป็นหลักฐานว่าเหตุการณ์ที่ผู้เขียนในหนังสือบันทึกไว้ได้เกิดขึ้นจริง เช่น ราชกิจจานุเบกษา

๓.๕ ความสามารถในการวิเคราะห์ชื่อเฉพาะต่าง ๆ คำเฉพาะที่เป็นภาษาโบราณ หรือคำที่สะกดตามเสียงที่ได้ยินจากสำเนียงพูดของคนไทยที่ปรากฏอยู่ในต้นฉบับภาษาต่างประเทศ เช่น ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่สัตว์ พันธุ์ไม้ เป็นต้น และนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเพิ่มเติมกับเอกสารวิชาการอื่น ๆ เพื่อให้ถอดเป็นอักษรไทยได้ถูกต้องที่สุด

๓.๖ ความรู้ด้านคำราชาศัพท์มาใช้ในการแปลเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เนื่องจากมีการใช้คำที่แตกต่างกันตามพระอิสริยยศ

๓.๗ ใช้ความรู้ด้านจารีตและประเพณีเพื่อทำความเข้าใจต้นฉบับและถ่ายทอดออกมาเป็นบทแปลที่มีเนื้อหาครบถ้วนและมีความหมายตรงตามต้นฉบับ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

- หนังสือเรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์” นี้เป็นบันทึกการเดินทางของนักเขียนสตรีชาวอังกฤษ ชื่อ ฟลอเรนซ์ แคดดี้ (Florence Caddy) ซึ่งติดตามดุกที่ ๓ แห่งซัทเธอร์แลนด์ (3rd Duke of Sutherland) เดินทางเข้ามายังกรุงเทพมหานคร ใน พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยจุดประสงค์ของการเดินทางครั้งนี้คือ ฟินฟูสภาพร่างกายตามคำแนะนำของคณะแพทย์ ช่วงเวลาที่คณะเดินทางมาถึงประเทศไทย ตรงกับกำหนดการจัดงานพระเมรุของเจ้านาย ๔ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าพาหุรัตมณีมัย กรมพระเทพนารีรัตน์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าตรีเพ็ชรุตม์ธำรง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าสิริราชกกุธภัณฑ์ และพระอรรคชายาเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาคนารีรัตน์ จึงได้เข้าร่วมงานพระเมรุและได้บันทึกเหตุการณ์ไว้อย่างน่าสนใจ

คณะเดินทางของดุกที่ ๓ แห่งซัทเธอร์แลนด์ยังได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า รวมถึงพบปะพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ ผู้เขียนได้เล่าเหตุการณ์ที่เข้าร่วมงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ ไม่ว่าจะเป็นรายละเอียดเรื่องการแต่งกาย อาหารที่รับประทาน การตกแต่งโต๊ะ ตำแหน่งที่นั่ง หรือแม้กระทั่งดนตรีที่บรรเลง ซึ่งนับเป็นเกร็ดทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า ผู้เขียนยังบันทึกเรื่องราวการเดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอยุธยา สถานที่สำคัญต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มิวเซียมหลวง วัดโพธิ์ วัดสระเกศ วัดปทุมวนาราม การไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ ผู้เขียนมักบันทึกถึงสภาพแวดล้อมและพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ที่ผู้เขียนสนใจ หนังสือเล่มนี้จึงอำนวยความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมถึงมุมมองของชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวอังกฤษที่มีต่อสภาพบ้านเมืองและเหตุการณ์ทางการเมืองในสมัยนั้น

- บทความประกอบสูจิบัตรนิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เฉลิมรัชต์ทัศนศิลป์” เฉพาะหัวข้อ “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก”, “การลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก”, “การเตรียมพระราชพิธี” และ “พระราชพิธีเบื้องต้น” เป็นการแปลจากต้นฉบับภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เนื้อหาของต้นฉบับประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ทั้งความเป็นมาของพระราชพิธี ลำดับพระราชพิธี การเตรียมพระราชพิธี พระราชพิธีเบื้องต้น ซึ่งเป็นการแปลทางวิชาการและเกี่ยวข้องกับพระราชพิธี จึงต้องเลือกใช้คำแปลให้เหมาะสม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๔.๑ พิจารณาคัดเลือกหนังสือที่นำมาแปลและเรียบเรียง

๔.๒ อ่านต้นฉบับทั้งเล่มเพื่อให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาและวิเคราะห์หลักการเขียน

๔.๓ คัดเลือกบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเทศไทย

๔.๔ แปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย หรือจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยศึกษาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่ามาแปลจากแหล่งข้อมูล

ที่เป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ รวมถึงศึกษาการใช้คำราชาศัพท์ เพื่อให้ได้บทแปลที่มีเนื้อความครบถ้วนและมีความหมายตรงตามต้นฉบับ

๔.๕ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการทางประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีเพื่อทำเชิงอรรถ

๔.๖ จัดหาภาพประกอบจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

๔.๗ จัดทำเป็นต้นฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่

๔.๘ พิสูจน์อักษรก่อนจัดพิมพ์เผยแพร่

เป้าหมายของงาน

- ผลงานแปลและเรียบเรียงหนังสือ เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์” จัดทำเป็นต้นฉบับสมบูรณ์พร้อมดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่

- บทความประกอบสุจิตร์นิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เฉลิมรัชชหัตถศิลป์” จัดทำเป็นต้นฉบับสมบูรณ์พร้อมดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- หนังสือเรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์” จำนวน ๒๐๘ หน้า กรมศิลปากรดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

- สุจิตร์นิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เฉลิมรัชชหัตถศิลป์” กรมศิลปากรดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม

เชิงคุณภาพ

ผลงานแปลและเรียบเรียงดังกล่าวมีความสมบูรณ์ถูกต้อง สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการหรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

เป็นต้นฉบับที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว สำหรับใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาและอ้างอิงด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีไทยได้ต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑ หนังสือ เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์”

- เนื้อหาของต้นฉบับเป็นบันทึกการเดินทางที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ สภาพบ้านเมือง สภาพแวดล้อมบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ คือ งานพระเมรุและพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพเจ้านาย ๔ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าพาหุรัตมณีมัย กรมพระเทพนารีรัตน์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าตรีเพ็ชรุตม์ธำรง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าสิริราชกฤถ์ภินต์ และพระอรรคชายาเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาคนารีรัตน์ ซึ่งมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานพระเมรุ ไม่ว่าจะเป็น

สถาปัตยกรรมและการประดับตกแต่งพื้นที่ เครื่องประกอบพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ รวมถึงคำราชาศัพท์เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งต้องใช้คำราชาศัพท์ที่แตกต่างกันตามพระอิสริยยศ

- การสะกดพระนามพระบรมวงศานุวงศ์ในเอกสารชั้นต้นมีความแตกต่างกัน จึงต้องหาข้อสรุปโดยยึดหลักตามหนังสือ “มหามกุฏราชสันตติวงศ์ พระนามพระราชโอรส พระราชชนัดดา ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๔๗” และ “จุฬาลงกรณราชสันตติวงศ์ พระบรมราชวงศ์แห่งประเทศไทย ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๓๒”

- ผู้เขียนบรรยายถึงสภาพของสถานที่ที่ตนไปเยี่ยมชม ซึ่งมีความแตกต่างจากในปัจจุบัน เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพุทธวนาราม ผู้แปลต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมทั้งจากหนังสือ เอกสารทางประวัติศาสตร์ และภาพถ่าย เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของสถานที่นั้น ๆ ในสมัยเดียวกับที่ผู้เขียนบันทึกข้อมูล เพื่อให้สามารถถ่ายทอดบทแปลออกมาได้อย่างถูกต้อง

- การนำเข้าสู่เนื้อหาของแต่ละบท ผู้เขียนจะเปิดบทด้วยบทกวีที่มีความหมายเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง ผู้แปลต้องตีความบทกวีให้เข้าใจความหมาย เพื่อให้ถ่ายทอดบทแปลออกมาได้ถูกต้อง ความหมายตรงตามต้นฉบับ และรักษาสีการเขียนไว้

- ข้อมูลของผู้เขียนบางเรื่องขัดแย้งกับประวัติศาสตร์ไทย เช่น ผู้เขียนกล่าวถึงพระที่นั่งองค์หนึ่งในพระบรมมหาราชวังว่า มีชื่อว่า สระปทุม ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานในเอกสารไทยว่าในสมัยนั้น (พ.ศ. ๒๔๓๑) มีการสร้างพระที่นั่งชื่อสระปทุม จึงอาจจะเป็นความเข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อนของผู้เขียนที่ไม่ได้รู้ประวัติศาสตร์ไทยโดยละเอียด

๗.๒ บทความประกอบสู่จิตรนิทรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖

เรื่อง “เกลิงรัชชหัตถศิลป์” เฉพาะหัวข้อ “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” , “การลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก” , “การเตรียมพระราชพิธี” และ “พระราชพิธีเบื้องต้น”

เนื้อหาต้นฉบับเกี่ยวข้องกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์เฉพาะในการประกอบพระราชพิธี ซึ่งอาจยังไม่ได้มีการรวบรวมหรือจัดทำประมวลศัพท์บัญญัติภาษาอังกฤษเทียบเคียงได้ครอบคลุมหรือตรงตามเนื้อหา นัก ดังนั้น จึงต้องเลือกคำภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงที่สุด ส่วนการแปลชื่อวัตถุหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประกอบพระราชพิธีจะต้องตรวจสอบจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ หนังสือ เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์”

เนื่องจากเนื้อหาของต้นฉบับมีการกล่าวถึงงานพระเมรุและพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ ผู้แปลจึงต้องค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งเอกสารทางประวัติศาสตร์ เช่น ราชกิจจานุเบกษา รวมถึงหนังสือ และบทความทางวิชาการอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจขั้นตอนและรายละเอียดต่าง ๆ ในการประกอบพระราชพิธีและเลือกใช้คำแปลได้ถูกต้อง ส่วนการจัดพิมพ์หนังสือนั้น จำเป็นต้องตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษรอย่างละเอียดรอบคอบ รวมถึงคำบรรยายภาพต้องตรวจทานให้ถูกต้อง

๘.๒ บทความประกอบสุจิตร์นิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เฉลิมรัชชหัตถศิลป์” เฉพาะหัวข้อ “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” , “การลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก” , “การเตรียมพระราชพิธี” และ “พระราชพิธีเบื้องต้น”

คำศัพท์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีนั้นอาจยังไม่มี การรวบรวมหรือจัดทำประมวลศัพท์ ภาษาอังกฤษ การแปลจึงต้องเลือกคำที่มีความหมายใกล้เคียงมากที่สุด หรือใช้วิธีการแปลแบบอธิบายความ การแปลพระนามของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ต้องตรวจสอบจากราชกิจจานุเบกษา ประกาศ เรื่องพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย คำอ่าน และคำสรรพนาม คำขึ้นต้น คำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล กราบทูล ฉบับล่าสุด นอกจากนี้ การแปลชื่อต่าง ๆ ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี-สันสกฤตนั้น ผู้แปลต้อง พิจารณาเลือกใช้การถ่ายทอดตามรากศัพท์เดิม หรือตามการออกเสียงโดยใช้แนวทางของราชบัณฑิตยสถาน

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ ข้อมูลที่ปรากฏในบันทึกของชาวต่างชาตินับเป็นหลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มเติมรายละเอียด นอกเหนือจากเอกสารของไทย หรือสอดแทรกเกร็ดประวัติศาสตร์ที่เอกสารของไทยไม่ได้บันทึกไว้ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า การพบปะสนทนากับพระบรมวงศานุวงศ์ การเข้าร่วมงานพระเมรุและพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ การเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ที่มีรายละเอียดและมุมมองอีกแห่งหนึ่ง ที่สามารถนำไปค้นคว้า อ้างอิง วิเคราะห์เพื่อต่อยอด งานด้านประวัติศาสตร์ต่อไป

๙.๒ ผู้แปลต้องมีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับเอกสารต้นฉบับ และเข้าถึงแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ จารีต ประเพณี การแต่งกาย ดนตรี เนื่องจากเรื่องเหล่านี้สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของต้นฉบับ

๙.๒ ผู้แปลมีความเห็นว่า ต้นฉบับเรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์ (To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht 'Sans Peur')” ควรแปลเพิ่มเติมตั้งแต่ผู้เขียน เริ่มออกเดินทาง เพื่อให้เรื่องราวมีการเชื่อมโยงกัน เนื่องจากผู้เขียนได้บันทึกเกี่ยวกับลักษณะและสภาพ ภายในเรือ การใช้ชีวิตในเรือ รวมถึงเมืองท่าต่าง ๆ ที่เรือจอดแวะตลอดเส้นทางการเดินทาง โดยเมืองท่า แต่ละแห่งนั้น ผู้เขียนได้บรรยายสภาพแวดล้อม สภาพบ้านเมือง รวมถึงเกร็ดประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองนั้น ๆ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านให้ได้ความรู้นอกเหนือจากเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยในอดีต

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- หนังสือแปล เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์” กรมศิลปากรจัดพิมพ์ เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

- สุจิตร์นิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันฉัตรมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๖ เรื่อง “เฉลิมรัชชหัตถศิลป์” กรมศิลปากรดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ศศิรา สุโขเกษม

(นางสาวพัชรา สุขเกษม)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ศศิรา

(นางสาวเสาวลักษณ์ กี่ขานนท์)

อดีตผู้อำนวยการกลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) ศศิรา

(นางสาวนันทพร บรรลือสินธุ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) ศศิรา

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล (ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลผลงานที่ส่งเข้ารับการประเมิน) และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงาน ลำดับที่ ๒

๑. ผลงานค้นคว้าเรียบเรียงบทความทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ จารัตประเพณี และศิลปวัฒนธรรม

๑.๑ ผลงานบทความทางวิชาการเผยแพร่ในหนังสือ เรื่อง “นานาสาระประวัติศาสตร์จากเอกสารต่างประเทศ เล่ม ๔” จำนวน ๓ เรื่อง (มกราคม - กรกฎาคม ๒๕๖๔)

- พระราชวังสราญรมย์ : สถานที่ประทับรับรองพระราชอาคันตุกะ
- การรับเสด็จมกุฎราชกุมารแห่งรัสเซีย ณ พระราชวังบางปะอิน
- นกแร้งวัดสระเกศในบันทึกของชาวต่างชาติ

๑.๒ บทความวิชาการเรื่อง “ดร. ฮิว แมกคอร์มิค สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ที่ปรึกษา ด้านการเพาะพันธุ์ปลา และเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๗” เผยแพร่ในหนังสือ “ประวัติและผลงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย เล่ม ๔” (ตุลาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖)

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

มกราคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๖

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ ใช้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และจารัตประเพณีที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารชั้นต้น เช่น จดหมายเหตุ ราชกิจจานุเบกษา บันทึกความทรงจำของชาวไทยและชาวต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง และเอกสารชั้นรอง เช่น ประชุมพงศาวดาร ตำรา งานวิจัย และบทความทางวิชาการ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบในการเรียบเรียงบทความวิชาการ

๓.๒ การวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ในกรณีที่เอกสารชั้นรอง เช่น ตำรา และเอกสารทางวิชาการมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันหรือขาดความชัดเจน

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๔.๑ บทความวิชาการเผยแพร่ในหนังสือ “นานาสาระประวัติศาสตร์จากเอกสารต่างประเทศ เล่ม ๔”

- พระราชวังสราญรมย์ : สถานที่ประทับรับรองพระราชอาคันตุกะ

เนื้อหากล่าวถึงประวัติการสร้างพระราชวังสราญรมย์ และการใช้พระราชวังสราญรมย์ในการรับรองพระราชอาคันตุกะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

- การรับเสด็จมกุฎราชกุมารแห่งรัสเซีย ณ พระราชวังบางปะอิน

เนื้อหากล่าวถึงการรับเสด็จมกุฎราชกุมารแห่งรัสเซีย ซึ่งเสด็จเยือนประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยคัดเนื้อหาจากบันทึกของเจ้าชายอุคทอมสกี เพื่อให้เห็นมุมมองของชาวรัสเซียในการรับเสด็จครั้งนี้

- นกแร้งวัดสระเกศในบันทึกของชาวต่างชาติ

เนื้อหากล่าวถึงนกแร้งซึ่งเคยเป็นสัตว์ประจำถิ่นและพบมากในประเทศไทย จากบันทึกของชาวต่างชาติในอดีตพบว่าแร้งเป็นสัตว์ที่มักจะมาจิกกินซากศพผู้เสียชีวิตที่ฐานะยากจนหรือนักโทษที่ถูกประหารชีวิต ในประวัติศาสตร์ไทยมีการกล่าวถึงแร้งวัดสระเกศในช่วงที่หวาดทกโรคระบาดในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งมารวมฝูงกันที่วัดสระเกศเพื่อกินร่างผู้เสียชีวิต

๔.๒ บทความวิชาการเรื่อง “ดร. ฮิว แมกคอร์มิก สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ที่ปรึกษาด้านการเพาะพันธุ์ปลา และเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๗” เผยแพร่ในหนังสือ “ประวัติและผลงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย เล่ม ๔”

เนื้อหากล่าวถึงชีวประวัติและประวัติการทำงานของ ดร. ฮิว แมกคอร์มิก สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ซึ่งเป็นชาวอเมริกันที่เข้ามารับราชการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการเพาะพันธุ์ปลาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้นได้ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีผลงานในการรวบรวมสายพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำในประเทศไทย และเป็นผู้พัฒนาบึงบอระเพ็ดให้เป็นพื้นที่สงวนพันธุ์สัตว์น้ำ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- บทความวิชาการเผยแพร่ในหนังสือ “นานาสาระประวัติศาสตร์จากเอกสารต่างประเทศ เล่ม ๔” ประกอบด้วยเรื่อง

- พระราชวังสราญรมย์ : สถานที่ประทับรับรองพระราชอาคันตุกะ (จำนวน ๑๐ หน้า)
- การรับเสด็จมกุฎราชกุมารแห่งรัสเซีย ณ พระราชวังบางปะอิน (จำนวน ๑๖ หน้า)
- นกแร้งวัดสระเกศในบันทึกของชาวต่างชาติ (จำนวน ๑๑ หน้า)

- บทความวิชาการเรื่อง “ดร. ฮิว แมกคอร์มิก สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ที่ปรึกษาด้านการเพาะพันธุ์ปลา และเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๗” (จำนวน ๒๘ หน้า) เผยแพร่ในหนังสือ “ประวัติและผลงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย เล่ม ๔” กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

เชิงคุณภาพ

บทความทางวิชาการดังกล่าวมีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

ต้นฉบับจัดพิมพ์เผยแพร่แล้ว เป็นหนังสือวิชาการที่สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิง หรือต่อยอดงานด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นจากหอจดหมายเหตุแห่งชาตินั้น ผู้ค้นคว้าต้องมีความรอบคอบในการกำหนดอายุของเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพุทธศักราช เนื่องจากเดือนที่ขึ้นพุทธศักราชใหม่ต่างจากปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

- ต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งเอกสารชั้นต้นและชั้นรองเพื่อรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็นที่น่าสนใจจากมุมมองของชาวต่างชาติ
- ข้อความในเอกสารชั้นต้นจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติบางฉบับขาดหาย เลอะเลือนหรือเอกสารไม่ต่อเนื่องกัน ทำให้ต้องใช้เวลาในการลำดับเรื่องราวให้ได้ใจความ
- ไม่พบภาพถ่ายของดอกเตอร์ฮิว แมกคอร์มิค สมิท และการปฏิบัติงานในประเทศไทยจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ แต่พบในวารสารต่างประเทศซึ่งไม่สามารถนำมาตีพิมพ์เผยแพร่ได้เนื่องจากมีลิขสิทธิ์ จึงต้องใช้ภาพจากหนังสือของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาประมง ซึ่งมีภาพดอกเตอร์ฮิวเพียงภาพเดียวเท่านั้น

๙. ข้อเสนอแนะ

- การนำเสนอประเด็นหรือมุมมองต่าง ๆ ของชาวต่างชาติจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกและวิเคราะห์อย่างรอบคอบเนื่องจากรายละเอียดหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารของชาวต่างชาติอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทย
- หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการจัดทำต้นฉบับหนังสือหรือบทความ เนื่องจากการเรียบเรียงบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวต่างชาตินั้นจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากเอกสารต่างประเทศที่มีลิขสิทธิ์ ซึ่งจะทำให้บทความมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- เนื้อหาของบทความ “ดร. ฮิว แมกคอร์มิค สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ที่ปรึกษาด้านการเพาะพันธุ์ปลา และเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๗” และเรื่องอื่น ๆ ในหนังสือ “ประวัติและผลงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย เล่ม ๔” สามารถนำไปปรับปรุงเป็นหนังสือภาพชีวประวัติและผลงานของชาวต่างชาติฉบับเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความสนใจด้านประวัติศาสตร์ให้แก่เยาวชน

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- บทความทางวิชาการ จำนวน ๓ เรื่อง ประกอบด้วยเรื่อง “พระราชวังสราญรมย์ : สถานที่ประทับรับรองพระราชอาคันตุกะ”, “การรับเสด็จมกุฎราชกุมารแห่งรัสเซีย ณ พระราชวังบางปะอิน” และ “นกแร้งวัดสระเกศในบันทึกของชาวต่างชาติ” ตีพิมพ์ในหนังสือ “นานาสาระประวัติศาสตร์จากเอกสารต่างประเทศ เล่ม ๔” กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- บทความวิชาการเรื่อง “ดร. ฮิว แมกคอร์มิค สมิท (Dr. Hugh McCormick Smith) ที่ปรึกษาด้านการเพาะพันธุ์ปลา และเจ้ากรมรักษาสัตว์น้ำคนแรก ในสมัยรัชกาลที่ ๗” (จำนวน ๒๘ หน้า) เผยแพร่ในหนังสือ “ประวัติและผลงานของชาวต่างชาติในประเทศไทย เล่ม ๔” กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ศิริรัตน์ สุวณิช

(นางสาวพัชรา สุขเกษม)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) อติคุณ

(นางสาวเสาวลักษณ์ กิจานนท์)

อดีตผู้อำนวยการกลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) นันทพร

(นางสาวนันทพร บรรลือสินธุ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) สุวิ

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล (ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลผลงานที่ส่งเข้ารับการประเมิน) และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๓

๑. งานศึกษา ค้นคว้า และตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของหนังสือ เอกสารด้านประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณีที่เป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาความเป็นมาของชาติ และอ้างไว้ ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจนอนุรักษ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ของชาติ

๑.๑ งานตรวจสอบชำระต้นฉบับหนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของ ชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” แปลจากเรื่อง “Narrative of a Residence in Siam 1840 - 1841” เขียนโดย นายเฟรเดอริก อาร์เธอร์ นีล (Frederick Arthur Neale) เฉพาะบทที่ ๑๒ และบทที่ ๑๓ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๔)

๑.๒ งานตรวจพิจารณาแก้ไขแผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย สำนักศิลปากรที่ ๑๐ นครราชสีมา (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๔)

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๔

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

- ใช้ความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษในการตรวจสอบและปรับแก้บทแปลภาษาอังกฤษที่แปลจาก ภาษาไทย เพื่อให้ได้บทแปลที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ
- ใช้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการตรวจสอบและแก้ไขบท แปลให้ถูกต้องมีความหมายตรงตามต้นฉบับ
- ใช้ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์วิชาการทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ เชมรในประเทศไทยที่ค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงปรึกษาหารือและ สอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านโบราณคดีเพื่อให้บทแปลมีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

- หนังสือเรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” เขียนโดย นายเฟรเดอริก อาร์เธอร์ นีล (Frederick Arthur Neale) ชาวอังกฤษ ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๓ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ และเข้ารับราชการทั้งในตำแหน่งทหารเรือและทหารบกในคราวเดียวกัน เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้นั้น ผู้เขียน ได้รวบรวมรายละเอียดที่ครอบคลุมเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสยามไว้ครบทุกด้าน ในบทที่ ๑๒ กล่าวถึง การเดินทางออกไปยังปิ่นและเรือเล่าที่กรุงเทพฯ ส่วนบทที่ ๑๓ กล่าวถึงประวัติดังกล่าวโดยย่อและเกร็ดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา ดนตรี ผู้คน รวมถึงพระสงฆ์

- แผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย มีเนื้อหากล่าวถึงประวัติความเป็นมาของปราสาทพิมาย และสถาปัตยกรรมอันเป็นองค์ประกอบของปราสาทพิมาย เช่น ปราสาทประธาน ปรangkหินแดง ปรangkพรหมทัต หอพรหมณ์ เป็นต้น โดยจะบรรยายละเอียดต่าง ๆ เช่น ลักษณะ ขนาด ตำแหน่งที่ตั้ง หน้าที่การใช้งาน

ขั้นตอนการดำเนินการ

- อ่านเนื้อหาในต้นฉบับโดยละเอียด

- ศึกษาค้นคว้าคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์โบราณคดี และจารีตประเพณีจากเอกสารทางวิชาการ

- ปรับแก้คำแปลให้ถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามความหมายของต้นฉบับ

เป้าหมายของงาน

- ผลงานตรวจสอบชำระต้นฉบับหนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” บทที่ ๑๒ และบทที่ ๑๓ จัดทำเป็นต้นฉบับสมบูรณ์พร้อมดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ (จำนวน ๘๗ หน้า)

- บทแปลแผ่นพับอุทยานนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมายที่ปรับแก้แล้ว จำนวน ๑ ฉบับ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- หนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” กรมศิลปากรจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

- แผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ฉบับภาษาอังกฤษที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว (จำนวน ๑๒ หน้า) กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๕,๐๐๐ ฉบับ

เชิงคุณภาพ

ผลงานตรวจสอบชำระดังกล่าวมีความสมบูรณ์ถูกต้อง สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการหรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

- หนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” เป็นต้นฉบับที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว สำหรับใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาและอ้างอิงด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณีไทยได้ต่อไป

- อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย สำนักศิลปากรที่ ๑๐ นครราชสีมา นำแผ่นพับที่ตรวจแก้ไขแล้วไปจัดพิมพ์แจกจ่ายแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาชมอุทยาน เป็นการเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

- หนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” ต้นฉบับภาษาอังกฤษเขียนด้วยประโยคซับซ้อนและมีคำทับศัพท์ในภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก ผู้แปลจึงต้องอ่านและวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาให้ถ่องแท้

- การตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเอกสารวิชาการเฉพาะทางที่เป็นภาษาต่างประเทศ ต้องอาศัยความรู้ทักษะด้านภาษา ความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบเนื้อหา จึงต้องวิเคราะห์และค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เนื้อหาของแผ่นพับฉบับนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์เฉพาะทาง ผู้แปลจึงต้องศึกษาค้นคว้าคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เพื่อประกอบการตรวจสอบและแก้ไข

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

- หนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” บทที่ ๑๒ และบทที่ ๑๓

- ฉบับแปลภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่ามีการแปลคลาดเคลื่อนและตกหล่น จึงต้องอ่านต้นฉบับเทียบกับฉบับแปลให้ละเอียดถี่ถ้วนเพื่อปรับปรุงแก้ไขบทแปลให้ถูกต้องสมบูรณ์

- ในหัวข้อที่กล่าวถึงภาษาสยามนั้น เมื่อวิเคราะห์ต้นฉบับแล้วเข้าใจว่าผู้เขียนคัดลอกคำจากหนังสือ A New History of the Kingdom of Siam by Monsieur de la Loubère ซึ่งแปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาอังกฤษ โดย A.P. Gen. R.S.S. โดยบางคำที่ผู้เขียนคัดลอกมานั้นมีการสะกดคลาดเคลื่อนไปจากเดิม เช่น คำว่า Seu-a-kao (เสี้ยวขาว) ผู้เขียนคัดลอกมาว่า Lena-Kao ทำให้ฉบับแปลภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ ถอดคำออกมาผิดเพี้ยนไปว่า ลีนาขาว

- แผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

- ต้นฉบับมีการใช้คำศัพท์เฉพาะทางด้านโบราณคดี สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม ผู้แปลจึงต้องศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาปรับแก้คำแปลให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และมีความหมายถูกต้อง

๙. ข้อเสนอแนะ

การแปลงานในแต่ละสาขาซึ่งมีคำศัพท์เฉพาะทางนั้น ผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารทางวิชาการ ดังนั้น ในการตรวจแก้ไขบทแปลจึงต้องค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตำราหรือบทความทางวิชาการ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับแก้บทแปลให้เหมาะสม นอกจากนี้ หากผู้แปลมีข้อสงสัยในตัวบทภาษาไทย ควรสอบถามผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เพื่อให้แปลได้อย่างถูกต้องมากที่สุด

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- หนังสือ เรื่อง “ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓ - ๒๓๘๔ (ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม)” กรมศิลปากรจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- แผ่นพับนำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย (ฉบับภาษาอังกฤษ) จัดพิมพ์เผยแพร่โดย อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย สำนักศิลปากรที่ ๑๐ นครราชสีมา จำนวน ๕,๐๐๐ ฉบับ

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) *พัชรา สุขเกษม*

(นางสาวพัชรา สุขเกษม)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) *นางสาวเสาวลักษณ์ กิจานนท์*

(นางสาวเสาวลักษณ์ กิจานนท์)

อดีตผู้อำนวยการกลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) *นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์*

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล (ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลผลงานที่ส่งเข้ารับการประเมิน) และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

(ระดับชำนาญการ)

๑. เรื่อง การจัดทำคู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจากบันทึกของชาวต่างชาติในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓ - ๕) กรณีศึกษาผลงานแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักอักษรศาสตร์กลุ่มแปลและเรียบเรียง สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๒. หลักการและเหตุผล

กลุ่มแปลและเรียบเรียง มีหน้าที่ศึกษาค้นคว้า รวบรวม แปล เรียบเรียงเอกสารทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์จารีตประเพณี จากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย เพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลวิชาการด้านอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของชาติ หนังสือและเอกสารประวัติศาสตร์ภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสที่นำมาใช้ในการแปลและเรียบเรียงนั้นโดยส่วนมากเป็นบันทึกของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยในสมัยต่าง ๆ เอกสารเหล่านี้ประกอบด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจหลายด้าน เช่น สภาพบ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คน สถาปัตยกรรม ซึ่งข้อมูลจากบันทึกของชาวต่างชาตินับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของไทยที่ขาดหายไป และอาจนำมาพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่น่าสนใจไปสู่การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ศึกษา เปรียบเทียบด้านประวัติศาสตร์ได้อย่างกว้างขวาง

จากการทำงานแปลและเรียบเรียงรวมถึงงานตรวจสอบชำระหนังสือแปลซึ่งเป็นบันทึกของชาวต่างชาตินั้น พบว่าเนื้อหาที่พบบ่อยในเอกสารคือเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นวัด พระพุทธรูป งานศิลปกรรมในวัด พระสงฆ์ รวมถึงวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากศาสนาพุทธนับเป็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีอย่างหนึ่งที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจ การแปลเนื้อหาที่มีคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา นอกจากจะเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในภาษาต้นทางแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในบริบททางศาสนา เช่น การใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระสงฆ์ จึงเป็นปัญหาสำหรับผู้แปลในการเลือกใช้คำให้เหมาะสม เพื่อให้ผลงานแปลและเรียบเรียงด้านประวัติศาสตร์และประเพณีมีความถูกต้อง

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

ในบันทึกของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้นให้รายละเอียดแตกต่างกันไปในแต่ละเล่มขึ้นอยู่กับว่าผู้บันทึกเป็นใคร มีภูมิหลังเป็นอย่างไร เดินทางเข้ามาด้วยจุดประสงค์ใด อย่างไรก็ตาม ประเด็นหลักที่มักปรากฏในบันทึกของชาวต่างชาติ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สถานที่สำคัญ ผู้คน วิถีชีวิต จารีตประเพณี และเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนมักกล่าวถึงคือ พระพุทธศาสนา ทั้งในเรื่องของวัดวาอารามต่าง ๆ พระพุทธรูป พระสงฆ์ ประเพณีต่างๆ เนื่องในพระพุทธศาสนา การแปลเนื้อหาที่มีคำศัพท์ทางพุทธศาสนานี้จำเป็นต้องเป็นการแปลทางวัฒนธรรมที่ผู้แปลควรพิจารณาว่าควรถ่ายทอดสารจากต้นฉบับมาสู่ฉบับแปลอย่างไร ซึ่งคำศัพท์เกี่ยวกับ

พระพุทธศาสนานั้น นับเป็นศัพท์เฉพาะทางที่ผู้แปลต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องศาสนาและประเพณี จึงจะถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบริบท

แนวความคิด

ผู้แปลมีความคิดเห็นว่าการจัดทำคู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่งานแปลได้ จึงได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาจากผลงานแปลและเรียบเรียงบันทึกของชาวต่างชาติ โดยกำหนดว่าเป็นเอกสารที่ผู้บันทึกเดินทางเข้ามาในประเทศไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓ - ๕) คัดเลือกเนื้อหาที่กล่าวถึงพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพุทธประวัติ สถานที่ (เช่น วัดต่างๆ) ศิลปกรรม ศิลปวัตถุ พระสงฆ์ ตลอดจนประเพณี พิธีกรรม รวมถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งพบว่าในการถ่ายทอดคำแปลนั้น มีการใช้ทั้งคำแปลทั่วไป และคำแปลที่เป็นศัพท์เฉพาะทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังพบว่า คำภาษาอังกฤษในต้นฉบับคำเดียวกันนั้น แปลโดยใช้คำในภาษาปลายทางที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้แปลต้องวิเคราะห์บริบทว่าควรเลือกใช้คำใดในการแปล

ข้อเสนอ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจากบันทึกของชาวต่างชาติในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓ - ๕) กรณีศึกษาผลงานแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักอักษรศาสตร์กลุ่มแปลและเรียบเรียง สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ผู้แปลกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. วิเคราะห์เนื้อหาในต้นฉบับภาษาอังกฤษและรวบรวมประโยคที่มีการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

๒. วิเคราะห์เนื้อหาของบทแปลภาษาไทยในเอกสารของชาวต่างชาติสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓ - ๕) ซึ่งเป็นผลงานของนักอักษรศาสตร์กลุ่มแปลและเรียบเรียงที่มีเนื้อความเกี่ยวกับหัวข้อดังต่อไปนี้

- คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทสถานที่ หมายถึง ศาสนาสถานและสถาปัตยกรรม อันเป็นองค์ประกอบของศาสนสถาน เช่น วัด อุโบสถ

- คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทวัตถุ วัตถุที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางศาสนา หรือใช้ในกิจกรรมทางศาสนา เช่น พระพุทธรูป

- คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระสงฆ์ และบุคคลอื่น ๆ ในพุทธประวัติหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ รวมถึงการใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระสงฆ์

- คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทพิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา เช่น การสวดมนต์

๓. รวบรวมและแบ่งคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ ดังตัวอย่างข้างล่าง

๔. จัดทำตารางรวบรวมคำศัพท์ คำแปล พร้อมตัวอย่าง

๑ คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทสถานที่

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : temple

คำแปลภาษาไทย : พระอุโบสถ

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : We entered the temple of the Emerald Buddha, a recently built wat, covered with many tinkling bells.

(ที่มา : To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht Sans Peur หน้า ๑๔๖)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : เราเข้าไปในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเมื่อไม่นานมานี้

(ที่มา : เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์ หน้า ๙๗)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : temple

คำแปลภาษาไทย : พระวิหาร

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : The colossal figure of the dying Buddha in another temple is the most striking object I have seen in Bangkok.

(ที่มา : To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht Sans Peur หน้า ๒๐๒)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : พระพุทธรูปขนาดมหึมาซึ่งกำลังเสด็จดับขันธปรินิพพานในพระวิหารอีกหลังเป็นสิ่งที่ชวนตะลึงมากที่สุดในกรุงเทพฯ เท่าที่ข้าพเจ้าได้เห็นมา

(ที่มา : เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์ หน้า ๑๖๓)

๑ คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทวัตถุ

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : crown

คำแปลภาษาไทย : พระรัศมี

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : There are nine hundred of these images; their height from the foot of the pedestal to the crown of the head measures nine feet.

(ที่มา : To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht Sans Peur หน้า ๒๐๒)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : พระพุทธรูปมีจำนวนทั้งหมด ๙๐๐ องค์ ความสูงจากเชิงฐานถึงยอดพระรัศมีวัดได้ ๙ ฟุต

(ที่มา : เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์ หน้า ๑๖๓)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : a sleeping Buddha

คำแปลภาษาไทย : พระพุทธไสยาสน์

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : In one of the lofty buildings lies a sleeping Buddha of gigantic proportions.

(ที่มา : The Kingdom of the Yellow Robe หน้า ๒๙๗)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : ภายในวิหารที่สูงตระหง่านหลังหนึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดใหญ่ยักษ์

(ที่มา : ราชอาณาจักรแห่งกาสาฬหสูตร หน้า ๒๕๙)

● คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทบุคคล

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : Buddhahood

คำแปลภาษาไทย : พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : These narratives give a complete account of the various transmigrations of his soul, which he, having attained to Buddhahood, was enabled to vividly recall

(ที่มา : The Kingdom of the Yellow Robe หน้า ๓๑๗)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : เรื่องเล่าชาดกเหล่านี้ได้บอกเล่าเรื่องราวโดยสมบูรณ์เกี่ยวกับภพชาติต่าง ๆ ในอดีตของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงระลึกได้หลังจากที่ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

(ที่มา : ราชอาณาจักรแห่งกาสาฬหสูตร หน้า ๒๕๙)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : born

คำแปลภาษาไทย : มีพระประสูติกาล

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาอังกฤษ : Buddha was born about 500 B.C. in a little village not far from Benares.

(ที่มา : In the Lands of the Sun: Notes and Memories of a Tours in the East หน้า ๓๗)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : พระพุทธเจ้ามีพระประสูติกาลเมื่อประมาณ ๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศตวรรษ ในเมืองเล็ก ๆ ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงพาราณสี

(ที่มา : ดินแดนแห่งแสงตะวัน บันทึกความทรงจำจากการเดินทางไกลในดินแดนตะวันออก หน้า ๔๙)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : sleeping

คำแปลภาษาไทย : จำวัด

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : The priests' attendants lie sleeping all about the grounds near the cremation temple, chiefly on each side of the plaited bamboo-path.

(ที่มา : To Siam and Malaya in the Duke of Sutherland's Yacht Sans Peur หน้า ๑๙๖)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : พระสงฆ์ที่มาเข้าร่วมพระราชพิธีจำวัดกันเคลื่อนกลาดตามพื้นไถลองค์พระเมรุ โดยส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณสองข้างทางเดินที่ทำจากไม้ไผ่สาน

(ที่มา : เมื่อข้าพเจ้าเยือนสยามและมาลายา โดยเรือซ็องส์เปอร์ หน้า ๑๕๖)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : prayers

คำแปลภาษาไทย : ทำวัตร

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : Every monastery has its bell-tower, whose chimes call the priests to prayers, tell when the sun has crossed its mid-day path, and "toll the knell of parting day".

(ที่มา : The Kingdom of the Yellow Robe หน้า ๒๘๕)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : ทุกวัดจะมีหอรฆังสำหรับตีบอกเวลาทำวัตรของพระสงฆ์ตีบอกเวลาเที่ยงวัน และตีบอกเวลาเย็นค่ำ

(ที่มา : ราชอาณาจักรแห่งกาสาวพัสดร์ หน้า ๒๔๗)

๑ คำที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาประเภทพิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : request

คำแปลภาษาไทย : อารารนา

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : He next makes a request to the chief priest to renew his covenant to observe the five rules of the Buddhist religion.

(ที่มา : The Kingdom of the Yellow Robe หน้า ๓๕๓)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : จากนั้นทรงกล่าวคำอารารนาศีลห้าข้อต่อหัวหน้าคณะสงฆ์

(ที่มา : ราชอาณาจักรแห่งกาสาวพัสดร์ หน้า ๓๐๙)

คำจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : promise

คำแปลภาษาไทย : สมาทาน

ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ : When the King visits the temple, if it happens to be one of their four sacred days, their custom makes it necessary for him to promise to observe three other rules in addition to the above five;

(ที่มา : The Kingdom of the Yellow Robe หน้า ๓๕๓)

ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทย : ทั้งนี้ หากบังเอิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาที่วัดตรงกับวันพระพอดี พระองค์จะต้องสมาทานอุโบสถศีลซึ่งมีสิกขาบทเพิ่มเติมอีกสามข้อจากห้าข้อข้างต้น

(ที่มา : ราชอาณาจักรแห่งกาสาวพัสดร์ หน้า ๓๑๐)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนานั้น นอกจากผู้แปลจะรู้ความหมายเบื้องต้นของคำคำนั้นแล้ว ผู้แปลต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนาและคำศัพท์ทางพุทธศาสนา เพื่อให้ใช้คำแปลได้ถูกต้องเหมาะสม ทำให้ผลงานแปลและเรียบเรียงมีคุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การจัดทำคู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจากบันทึกของชาวต่างชาติในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๓ - ๕) นี้ มีข้อจำกัดเฉพาะเอกสารที่แปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเอกสารที่นำมาวิเคราะห์เป็นบันทึกของชาวต่างชาติที่มีภูมิหลัง ความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้จากเอกสารบางฉบับอาจมีจำนวนเล็กน้อยหรือไม่มีรายละเอียดมากนัก นอกจากนี้ การถ่ายทอดความหมายของคำหนึ่งคำในต้นฉบับนั้น อาจถ่ายทอดได้หลายความหมายนอกเหนือจากที่ปรากฏในบทแปลภาษาไทย ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหา ซึ่งผู้จัดทำเห็นว่าการใช้วิธีรวบรวมคำไวพจน์เพิ่มเติมเพื่อเป็นตัวเลือกในการเลือกสรรคำแปล

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นคู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาสำหรับนักอักษรศาสตร์กลุ่มแปลและเรียบเรียงสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
๒. เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงสำหรับนักอักษรศาสตร์และนักวิชาการ ในการผลิตผลงานและต่อยอดผลงานทางวิชาการ
๓. บริการความรู้เผยแพร่สู่ประชาชนในฐานะข้อมูลทางวิชาการของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. คู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาดำเนินการแล้วเสร็จสมบูรณ์
๒. คู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้รับการจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลวิชาการของสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
๓. นักอักษรศาสตร์กลุ่มแปลและเรียบเรียงนำข้อมูลจากคู่มือการแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการผลิตผลงานทางวิชาการ

(ลงชื่อ) ศิริภา สุขเกษม

(นางสาวพัชรา สุขเกษม)

ผู้ขอประเมินบุคคล

(วันที่) ๒๖ / สิงหาคม / ๒๕๖๕